

hvorfor det? Man er altid gaaet ud fra, at Høiskolen burde have dette Tilskud paa Grund af Tidens Ugunst, fordi det ikke var muligt at komme frem paa anden Maade. Jeg har for mange Aar siden hørt den Sætning gjort gjældende og fremhævet, at det i og for sig er ubehøvet at støtte Høiskolen paa den Maade, men der er ikke anden Vej at komme ind paa, og saa gaar man den Vej. Derigjennem støtter man saa Skolen ved direkte Statstilskud, og det beholder disse Skoler i den første Tid, indtil de ere komne i Fremgang. Naar de saa ere komne op, naar de have faaet en saadan Rod i Befolkningen og saaledes ere trængte ud i alle Lag af Befolkningen, hvorfra Skolen skal rekrutteres, skal have sit Elevantal, saa skal Staten efter vor Jormenting ikke mere paa direkte Maade hjælpe dem. Det, man da skal komme til, er, at den bevilgende Myndighed yder sin Støtte i en anden Form, i en Form, der er mindre farlig for Høiskolens fremtidige Frihed, thi Høiskolens fremtidige Frihed er det Princip, hvormed man skaar og falder. Men deraf følger ikke, at man behøver at tage det fra den, der har faaet, thi det vil ganske vist, det vil jeg indrømme, som Forholdet er med de mange Skoler, der nu modtage disse Tilskud fra Staten, vise sig, at Strygningen af denne Bevilling vil gribe forstyrrende ind i adskillige Skolers Eksistens. Det vil være et Skridt, der for mange Skolers Bekommende vil have meget betænkelige Følger eller i ethvert Tilfælde medføre Vanskeligheder. Det ville vi ikke være med til; men at gaa videre paa den Vej at støtte Høiskolen gjennem direkte Tilskud fra Ministeren, anse vi ikke for rigtig. Vi mene, at, naar Høiskolerne i Fremtiden skulle støttes, maa det ske derigjennem, at der bevilges Midler til Understøttelse af de Mand, der ville søge Høiskolen, saaledes at i Virkeligheden Tilskudet til Høiskolen bliver fordelt af Befolkningen selv. Saa vil det blive retfærdigt og bedst fordelt; thi vi have i de sidste Aar mange Gange set, at Tilskudet til Høiskolerne, som er fordelt fra Ministeriet, er fordelt paa en Maade, som har vaakt megen Misnøje og Bestyrling om, at der har været særlige Grunde for denne Fordelelsesmaade. Jeg skal ikke komme ind paa at bedømme, hvorvidt det er rigtigt eller ikke, at der ved Uddelingen af Beløbene tages Hensyn, som ikke burde tages. Det er ikke blot politiske Grunde, som der kunne gjøre sig gjældende, men ogsaa en vis Lust til at kontrollere og til at lede og bestemme Skolens Retning i visse Henseender, saaledes, at man f. Ex. foretrak Høiskoler, der gave Undervisning paa den og den Maade og i den og den Retning, og arbejdede imod Skoler, der gave Undervisning i en anden, der arbejdede i en Aand, som man ikke syntes saa godt om. Dette er i høj Grad ubehøvet; derved komme Høiskolerne under en Kontrol, og det duer ikke; men denne

Kontrol vil være meget vanskelig at forhindre, saalenge man vil, at Uddelingen skal bestemmes fra Ministerens Side; thi da vil Kontrollen altid blive af den Natur. Der er ganske vist gjort Forsøg paa at raade Bod derpaa, baade ifjor og iaar, af det Mindretal, der er repræsenteret af den ærede Ordfører, ved at give bestemte Regler for Fordelingen; men disse Regler ere ikke de rigtige. Intet Menneſke kan negte, at den rigtige Maade at fordele Tilskudene paa træffes ikke derved, at man siger, at de skulle fordeles efter Elevantallet; thi den Omstændighed, at en Høiskole har flere eller færre Elever, er i Virkeligheden intet Bevis for, at Ministeren skal give henholdsvis et større eller mindre Tilskud. Det kan ligge i andre Omstændigheder, derved rammer man ikke det Rette. Det maa man indrømme, og derfor stiller man ogsaa en vis Sum til Ministerens fri Raadighed, og denne Sum, som tidligere var mindre, er nu forhøjet indtil 15,000 Kr. (Modsigelse.) Ja, forholdsvis er det en Forhøjelse; thi den er større nu end tidligere, saa det bliver nu en større Sum, Ministeren faar at raade over, end den, han havde før, og denne Sum kan Ministeren fuldstændig gjøre med, hvad han vil. Den kan han fordele mellem Høiskolerne uden Hensyn til de ovenfor fastsatte Regler. Hvad vil Følgen blive? Jeg kan ikke se rettere, end at man i Virkeligheden kommer til at stille Høiskolen i et strengere og mere trykkende Afhængighedsforhold af Ministeren, end den før stod i. Nu er det ganske vist, at det ærede Mindretal, som den ærede Ordfører taler for, har erklæret, at det ikke vil gaa med til Bestemmelserne om Tilsyn (Ordføreren: Det er et Flertal, jeg taler for). Naa, ja saa er det en Feiltagelse af mig. Sagen bliver hverken bedre eller daarligere, om den ærede Ordfører i dette Tilfælde har et Flertal eller et Mindretal (Ordføreren: Det er meget rigtigt). Ja, naar den ærede Ordfører lægger saa megen Vægt derpaa, skal jeg lade ham beholde den Fornøielse; jeg vil ikke berøve ham hans Selvøielse derved. Jeg siger altsaa, at den ærede Ordfører for Flertallet har i denne Sag erklæret, at han ikke vil gaa med til denne Betingelse, der er indsat af Mindretallet — thi det er forhaabentlig et Mindretal; mere end eet Flertal kan der vel ikke være — nemlig, at en vis Sum skal anvendes til Tilsynet. Det siger den ærede Ordfører, at han er en ganske bestemt Modstander af. Hvis den ærede Ordfører fastholdt det saa overordenlig strengt, tror jeg, at det var temmelig overflødig at debattere den hele Sag; thi da har jeg faaet det Indtryk, at saa bliver der ikke Noget af det. Men efter den ærede Ordførers sidste Bemærkning om, at han vel var imod et Beløb til Tilsyn, men ikke havde saa meget mod et Beløb til Distand, maa jeg tilstaa, at Sagen begynder for mig at blive noget uklar. Jeg veed ikke, hvilken Tanke den ærede Ordfører har bag denne Distand, og jeg